

بررسی نقش رسانه های ورزشی کشور بر ترویج ورزش در جامعه جانبازان و معلولین

زننده یاد دکتر نوشین آقاجانی *

دکتر نسیم مجیدی**

جعفر عسکری کچوسنکی***

به یاد استاد گرامی سرکار خانم آقاجانی که تجسم روح بخشش را از پس نگاه نگران
استادانه اش، هرروز نظاره گر بودیم
چکیده

با توجه به اهمیت و نقش رسانه های جمعی در جهت دهی افکار عمومی و تاثیر بر آنان در
پژوهش حاضر به بررسی نقش رسانه های ورزشی کشور بر ترویج ورزش در جامعه جانبازان
و معلولین پرداخته شده است .

این مطالعه در مورد رسانه هایی به اجرا درآمده که کم و بیش به مقوله ورزش جانبازان و
معلولین پرداخته اند . بعد دیگری که مورد توجه قرار گرفته نقش تربیت بدنی و ورزش است
که از توانمندیهای فراوانی برای ایجاد انگیزه ، تقویت روحیه و پر کردن اوقات فراغت جانبازان
و معلولین برخوردار می باشد.

این تحقیق از نوع بررسی های موردی و زمینه ای است که در اجرای آن از پرسشنامه و
مصاحبه استفاده شده است. تعداد ۱۲۰ نفر جانباز و معلول از هر دو جنسیت در این تحقیق
مورد مطالعه قرار گرفته اند.

در نمایش و تحلیل اطلاعات به ترتیب از آمار توصیفی و آمار استنباطی استفاده شده است
نتایج به دست آمده حاکی از آن

است که رسانه ها نقش بسزایی در هدایت ، گرایش و جذب جانبازان و معلولین به ورزش
را دارند که این مهم ابتدا باید توسط

*استادیار دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکز

ghajani@gmail.com

**استادیار دانشگاه آزاد اسلامی واحد تهران مرکز

nassim_majidi2002@yahoo.com

***دانشجوی کارشناسی ارشد علوم ارتباطات اجتماعی واحد تهران مرکز

iaskari_44@yahoo.com

پخش اخبار و برنامه های مرتبط با ورزش جانبازان و معلولین از طریق رسانه های جمعی و در زمانهای پر مخاطب و تداوم آن - اجرا و پخش برنامه اختصاصی در طول هفته در زمان مناسب - انتشار ماهنامه تخصصی و توزیع آن در سطح کشور - اهتمام جدی ارگانها ، سازمانها و نهادهای ذیربط به امر توسعه ورزش مطابق شرح وظایف خود - اختصاص بودجه لازم توسط مجلس و هیأت دولت به امر توسعه ورزش جانبازان و معلولین و نظارت بر آن - اختصاص مکانهای مناسب جهت تمرینات ورزشی با رسانه های پر مخاطب مانند رادیو و خصوصاً تلویزیون که فراگیر تر می باشند صورت پذیرد و اهتمام جدی در آن بکار بسته شود تا مخاطبان خود را پیدا کند و همزمان رسانه های نوشتاری همسو با آنان موضوع را پیگیری نمایند.

نتایج به دست آمده حاکی از آن است که جهت گرایش جامعه مورد هدف به ورزش ، بایستی تدابیر ذیل را به کار بست.

عنایت به مشکلات حرکتی این قشر - اجرای دقیق و منظم مسابقات داخلی و شرکت در تورنومنت های خارجی توسط فدراسیون مربوطه به جهت ایجاد انگیزه - بازنگری در کادر مدیریت فدراسیون جانبازان و معلولین به دلیل ضعف عملکرد و در نهایت تشویق ، ترغیب و حمایت خانواده از ورزشکاران جانباز و معلول.

واژه های کلیدی : رسانه های جمعی ، جامعه مورد هدف ، جامعه جانبازان و معلولین

، فدراسیون جانبازان و معلولین

مقدمه

قریب ده درصد از افراد جامعه حاضر را جانبازان و معلولین تشکیل می دهند که به سبب دلایل متفاوتی از جمله جنگ ، تصادفات ، بیماری و عوامل مادرزادی دچار معلولیت شده اند و غالبا به دلیل نقص عضو مجبور به تغییر در سبک زندگی و به دلیل عدم قرار گرفتن در جایگاه مناسب اجتماعی دچار انزوا گردیده اند.

این موضوع می تواند سلامت روحی و جسمی این قشر را به مخاطره اندازد. بررسی و در صورت لزوم بازنگری الگو های رایج انعکاس اخبار و پخش برنامه های ورزشی جانبازان و معلولین در جهت حل این معضلات کارساز خواهد بود.

ورزش نه تنها اعتماد به نفس را در فرد تقویت می کند بلکه نگرش جامعه را نسبت به معلولین دگرگون می سازد. نگرشی که تا چندی پیش از این معلولین را به عنوان افرادی وابسته و محتاج و سربار جامعه فرض می کردند.

بطور خلاصه ورزش نقش مهمی را در سلامت جسم ، روح و زندگی فردی و اجتماعی جانبازان و معلولین ایفا می کند که به تبع آن در فرایند توسعه فرهنگی و اجتماعی جامعه گام بر می دارد و در این فرایند رسانه های جمعی و خصوصا ورزشی می توانند با برنامه ریزی های بلند مدت خود در جهت اشاعه فرهنگ ورزش در میان جامعه مورد هدف و جذب و هدایت آنان به ورزش ، رسالت خود را به انجام برسانند.

مسئله اصلی تحقیق

مسئله اصلی در این پژوهش در ارتباط سه جانبه ترویج ورزش ، رسانه های ورزشی و جامعه جانبازان و معلولین تعریف می شود. در این طرح " ترویج ورزش " به عنوان یک مقوله فرهنگی و " رسانه های ورزشی " به عنوان نهاد فرهنگ ساز و " جامعه جانبازان و معلولین " نمادی از جامعه مورد هدف می باشد .

بنا به این طرح ، نهادهای فرهنگ ساز با استفاده از قدرت نفوذ خود بر افکار عمومی جامعه می توانند یک مقوله فرهنگی را بر نماد های جامعه القا کنند.

هدف تحقیق

هدف از این پژوهش تعیین نفوذ رسانه های ورزشی بر افکار مخاطبان خود در جهت

جذب و هدایت آنان به سمت ورزش و خروج از انزوا است. اهتمام لازم بر این امر علاوه بر ایجاد نشاط و خود باوری در این قشر نوید آینده ای روشن را خواهد داد. تحقیقات و تجربیات به دست آمده نشان داده است که بهبودی جانبازان و معلولین اصولاً "کاری درمانی" است که بدون ورزش کردن میسر نیست از همین رو اکثر توصیه های درمانی برپایه تجربیات ورزشی گوناگون استوار است.

ورزش عامل ایجاد نشاط، شور و شوق و فعالیت های فردی و جمعی است که این خود مانع بروز دلنگی، افسردگی و تألماتی است که احتمالاً "فرد جانباز و معلول نسبت به خود تصور می کند".

ورزش نه تنها اعتماد به نفس را در فرد تقویت می کند بلکه نگرش جامعه را نسبت به معلولین دگرگون می سازد. به طور خلاصه ورزش از نظر جسمی، روحی، فردی و اجتماعی در زندگی جانبازان و معلولین اثری قطعی و تعیین کننده ای دارد.

سوالات تحقیق

۱- آیا عملکرد رسانه های ورزشی باعث جذب و گرایش جامعه معلولین به ورزش شده است؟

۲- آیا در خصوص اهمیت ورزش برای قشر جانباز و معلول اطلاع رسانی کافی در رسانه های ورزشی کشور شده است؟

۳- آیا اخبار و گزارشات ورزشی مربوطه به صورت حرفه ای و تاثیر گذار تهیه و پخش گردیده است؟

۴- آیا در باره اهمیت ورزش از جنبه درمانی برای قشر جانبازان و معلولین برنامه های علمی از طریق رسانه ها تهیه و پخش گردیده است؟

اطلاع رسانی توسط رسانه ها بایستی در محدوده جغرافیایی کشور باشد و در ساعات پر بیننده و با حجم برنامه مورد تناسب جمعیت جانباز و معلول صورت پذیرد و بازخورد آن مورد بررسی قرار گرفته و نهایتاً با رفع اشکالات موجود نسبت به تهیه برنامه های کامل و مدون با هدف جذب این قشر به امر ورزش و نهایتاً سلامت افراد جامعه اقدام گردد.

فرضیه های تحقیق

۱- به نظر می رسد بین عملکرد رسانه های ورزشی در خصوص فعالیت جانبازان و

- معلولین وگرایش آنان به ورزش رابطه معنا داری وجود دارد.
- ۲- به نظرمی رسد بین روابط حاکم بر رسانه های ورزشی کشور واطلاع رسانی به موقع اخبار و گزارشات ورزشی جانبازان و معلولین رابطه وجود دارد.
- ۳- به نظرمی رسد بین عملکرد حرفه ای رسانه ها وگرایش جانبازان و معلولین به ورزش ارتباط معناداری بر قرار است.
- ۴- به نظر می رسد بین اطلاع رسانی در خصوص اهمیت ورزش برای قشر جانباز و معلول از طریق رسانه ها وگرایش آنان به ورزش ارتباط معنا داری برقرار است.

ادبیات تحقیق

علت معلولیت: دلایل و اسباب طبیعی و غیر طبیعی بوجود آمدن انواع ناتوانی جسمی و روحی در انسان مثل جنگ، تصادفات، بیماری، مشکلات مادرزادی، بلایای طبیعی، حوادث غیر طبیعی.

نوع معلولیت: انواع نقص عضو و عارضه بدنی و روحی در بدن انسان از جمله قطع عضو (دست یا پا)، ضایعه نخاعی، فلج مغزی (CP)، نابینایی و کم بینایی، کم توان ذهنی، معلولیت‌های خاص، ضایعات شدید.

رویدادهای ورزشی: کلیه اتفاقات که در رابطه با ورزش رخ می دهد مانند مسابقات داخلی و خارجی اعم از رسمی و غیر رسمی در سطح شهر، استان، کشور، منطقه ای، قاره ای، جهانی، پارالمپیک و سمینارها و گردهمایی ها در خصوص ورزش.

فعالیت‌های ورزشی: کلیه تحرکات بدنی که به منظور تقویت جسم و روح به صورت منظم و هدفمند و بر طبق اصول خاص در قالب تیمی یا انفرادی صورت پذیرد.

عضو معلول: قسمتی از بدن که بنا به هر علتی (طبیعی و غیر طبیعی) ساختار طبیعی خود را از دست داده باشد و قادر به انجام وظایف از قبل تدوین شده خود نباشد.

گزارشات حرفه ای: به اخباری که از یک رویداد توسط فرد یا افراد خبره و آموزش دیده و با وسائل و تجهیزات متناسب با فن آوری روز و به شیوه حرفه ای تهیه شده باشد.

نهادهای ورزشی جانبازان و معلولان: به ارگانها، سازمانها، و دوایر دولتی و نیمه دولتی اطلاق می شود که زمینه فعالیت‌های ورزشی جانبازان و معلولان را فراهم و در جهت توسعه

ورزش در بین جامعه هدف و برگزاری مسابقات داخلی و جهانی و پارالمپیک فعالیت نماید مانند: فدراسیون ورزشهای جانبازان و معلولین، اداره کل تربیت بدنی بنیاد جانبازان و اینارگران، اداره کل تربیت بدنی بهزیستی، فدراسیون ورزشهای نابینایان و کانون حمایت از ورزشکاران فوتبالیست قطع عضو اینان.

گسترده‌گی جغرافیای اخبار: پخش و انتشار اخبار در سرتاسر پهنه جغرافیای کشور بصورتی که حداکثر مخاطبین ایرانی را در بر گیرد.

دریافت آگاهی: کسب اطلاعات و اخبار در خصوص مطلب مورد نظر از طریق رسانه های جمعی توسط مخاطبین.

تکنولوژی روز: اطلاعات و ساخته های دست بشر که بر اساس فن آوری روز تهیه و بهره وری بالایی داشته باشد.

روابط حاکم: روابط غیر اداری، غیر حرفه ای و غیر اخلاق کاری که افراد در قبال انجام وظایف محوله خود (که بابت آن حقوق و دستمزد دریافت می کنند) بر طرف مقابل هزینه ای تحمیل میکنند. متأسفانه این روابط در اکثر رسانه های نوشتاری ما حاکم است.

جامعه مورد هدف: کلیه جانبازان و معلولین اعم از مرد و زن که در حوزه ارتباطی رسانه های ارتباط جمعی قرار دارند.

فدراسیون جانبازان و معلولین: فدراسیون ورزشی که در جهت پرورش ورزشکاران جانباز و معلول برای شرکت در رقابتهای ملی و فراملی در رشته های ورزشی موجود برای کسب مقامهای قهرمانی فعالیت می کند.

رسانه های جمعی: به کلیه رسانه های نوشتاری، شنیداری و دیداری اطلاق می شود که در حوزه ارتباطات فعالیت می کنند.

چهار چوب نظری

این تحقیق بر پایه نظریه های ارتباطی از جمله:

نظریه های مربوط به نقشها و کارکرد های اجتماعی ارتباط جمعی: نظریه شکاف آگاهی و

نظریه برجسته سازی استوار است.

امروزه برای مطالعه در باره نقش و وظایف اجتماعی وسایل ارتباط جمعی باید سه نوع جامعه را از هم تفکیک کرد.

جوامع سرمایه داری که نظریات متفکران آزادی گرای غربی بر آنها استوار است. این جوامع با شرایط خاص اقتصادی، اجتماعی و فرهنگی که دارا هستند، نقشهای معینی را برای وسایل ارتباط جمعی مطرح می کنند. (نظریه لاسول)

جوامع سوسیالیستی که نظریات متفکران سوسیالیستی بر آنها استوار است و لنین معتقد بود وسایل ارتباط جمعی در کشورهای سوسیالیستی برای تحقق اهداف خاص حزب کمونیست باید به سه نقش و وظیفه توجه کنند.

نقش تهییج برای برانگیختن افکار عمومی جهت همسویی با سیاستهای حزب کمونیست.

نقش تبلیغ جهت اشاعه ایدئولوژی حزب و جلب اعتقادات عمومی.

نقش سازماندهی برای سازماندهی جامعه و جلب مشارکتهای عمومی در جهت تحقق نظام سوسیالیستی.

و جوامع جهان سوم که در این جامعه دو دیدگاه وجود دارد، دیدگاه تقلیدی غربی که معتقد است برای نوسازی و دگرگونی جامعه و توسعه سیاسی از وسایل ارتباط جمعی باید استفاده کرد و دیدگاه رادیکال که معتقد است تا زمانی که اساس جوامع جهان سوم دگرگون نشود نمی توان انتظار داشت که وسایل ارتباط جمعی، نقش مثبتی در این جوامع ایفا کنند.

نظریه شکاف آگاهی؛ که اندیشمندان صاحب این نظریه، بحث آپارتاید آگاهی را عنوان می نمایند. داناها، اولین و نیگونز معتقدند افراد با پایگاه اجتماعی بالا، از درآمد بیشتر و سطح تحصیلات بالاتری برخوردارند و طبقات محروم تر از اطلاعات کمتری بهره می برند. الیورکات نیز معتقد است که وسایل ارتباط جمعی بسته به زمینه فکری و ذهنی خود در کاهش یا افزایش شکاف آگاهی تاثیر گذار هستند.

نظریه برجسته سازی؛ که بر قدرت نفوذ رسانه ها بر مخاطبین تأکید دارد، جریان سازی رسانه ها را بر اساس ارزشهای موجود، مورد توافق و مورد توجه جامعه می داند. بر اساس این نظریه سه سوال اصلی مطرح است. آیا اولویتهای افکار عمومی را رسانه ها تعیین می کنند؟ آیا اولویتهای رسانه بر افکار عمومی تاثیر دارد؟ آیا اولویتهایی که رسانه ها با افکار

عمومی مطرح می کنند، با واقعیت همخوانی دارد؟
گالتونگ نیز معتقد است ، فعالیت رسانه ها سبب افزایش اطلاعات و ادراک مردم می شود
و در نتیجه نگرش آنها تغییر می کند.

روش شناسی تحقیق

روش تحقیق در این پژوهش روش پیمایشی است . روش پیمایشی جهت بررسی جامعه آماری به منظور گرفتن اطلاعات مورد نیاز است این روش اصولاً " به دنبال ویژگی های یک جامعه آماری است . هدف از پیمایش ، شناسایی ویژگی یک جامعه آماری از طریق نمونه و تعمیم آن به کل است . در پیمایش ذات نمونه گیری و بررسی بر روی نمونه به معنای ساده انگاشتن است . پیمایش در دو سبک توصیفی که به دنبال چرایی نمی گردد بلکه نمونه را توصیف می کند و سبک تحلیلی که به دنبال علت می گردد و فرضیه را علی بیان می کند، وجود دارد که ابزار آن پرسشنامه و مصاحبه است که ما در این پژوهش از پرسشنامه استفاده نموده ایم .

جامعه آماری

انتخاب حجم نمونه در این طرح مشمول دو شرط اساسی می باشد .

۱- جامعه آماری در این طرح شامل جانبازان و معلولینی است که ورزش بخشی از اوقات فراغت آنان را پوشش می دهد و حداقل هفته ای یک بار به ورزش می پردازند و تعدادی از آنان نیز به صورت حرفه ای ورزش می کنند.

۲- شامل جانبازان و معلولینی است که در طول روز حداقل از یکی از رسانه های ورزشی (تلویزیون ، رادیو ، نشریات) بهره می برند.

جامعه آماری در این پژوهش از میان جانبازان و معلولین مذکر و مونث در سنین مختلف که در رشته های مختلف ورزشی فعال هستند ، انتخاب شده اند.

هجم نمونه و روش اندازه گیری

هجم نمونه جامعه آماری در این پژوهش ، با استفاده از فرمول ککران ، از بین جانبازان و معلولین ورزشکار مرد و زن تعداد ۱۲۰ نفر تعیین شد که مورد پرسش قرار گرفتند.

ابزار اندازه گیری

ابزار اندازه گیری در این پژوهش پرسشنامه بوده است . سعی شده در طراحی سئوالات سادگی و وضوح آن رعایت شود و سئوالات مندرج ، فرضیه های طرح شده را بسنجد. پرسشنامه مذکور شامل ۲۳ سوال اصلی و ۷ سوال جهت اخذ اطلاعات شخصی پاسخگویان می باشد.

پایایی و روایی پرسشنامه در این پژوهش تامین اعتبار هر گویه از طریق اعتبار صوری ، مراجعه به اساتید و متخصصان ارتباطات و جانبازان و معلولان ورزشکار شهر تهران ارزیابی شده و میزان صحت ابزار مورد بررسی قرار گرفته است . برای سنجش میزان روایی ، پیش آزمونی با استفاده از پرسشنامه تدوین شده ، مشابه نمونه اصلی ولی با تعداد کمتر از آن (۳۰ نفر) صورت گرفته و با استفاده از آزمون CRON BACH محاسبه شده و ضریب آلفای آن برابر ۰/۸۹۳ به عنوان میزان روایی تحقیق محاسبه گردیده است .

تجزیه و تحلیل داده ها بهره مندی از آمار توصیفی و استنباطی و استفاده از نرم افزار SPSS برای تجزیه و تحلیل داده ها مورد استفاده قرار گرفته است . یافته های تحقیق شایان ذکر است که از میان ۳۰ جدول توزیع فراوانی به دست آمده تنها به تعداد محدودی اشاره شده که بطور مستقیم به فرضیه های مورد بررسی مربوط می شود.

جدول شماره ۱: توزیع فراوانی و درصد تحصیلات

وضعیت تحصیلات	فراوانی	درصد	درصد تجمعی
---------------	---------	------	------------

۴۷,۵	۴۷,۵	۵۷	دیپلم و زیر دیپلم
۸۵,۸	۳۸,۳	۴۶	فوق دیپلم
۹۵,۸	۱۰	۱۲	لیسانس
۱۰۰	۴,۲	۵	فوق لیسانس
	۱۰۰	۱۲۰	جمع

بر اساس

داده های

موجود تعداد ۵۷ نفر از پاسخگویان معادل ۴۷,۵ درصد دارای تحصیلات دیپلم و زیر دیپلم و تعداد ۵ نفر معادل ۴,۲ درصد دارای تحصیلات فوق لیسانس هستند بنابراین مشاهده می شود ارتقا سطح تحصیلات در میان جانبازان و معلولین با کاهش حضور آنان در فعالیتهای ورزشی ارتباط مستقیم دارد.

جدول شماره ۲: توزیع فراوانی و درصد اشتغال

درصد تجمعی	درصد	فراوانی	وضعیت اشتغال
۳۵	۳۵	۴۲	بیکار
۶۹,۲	۳۴,۲	۴۱	شاغل
۸۸,۳	۱۹,۲	۲۳	در حال تحصیل
۱۰۰	۱۱,۷	۱۴	حالت اشتغال
	۱۰۰	۱۲۰	جمع

بر اساس داده های موجود تعداد ۴۲ نفر از پاسخگویان معادل ۳۵ درصد بیکار و ۱۴ نفر معادل ۱۱,۷ درصد حالت اشتغال هستند بنابراین مشاهده می شود درصد بالایی از معلولین نتوانسته اند جذب بازار کار شوند.

جدول شماره ۳: توزیع فراوانی و درصد سن

وضعیت سن	فراوانی	درصد	درصد تجمعی
۱۵-۲۵	۴۵	۳۷,۵	۳۷,۵
۲۶-۳۵	۵۲	۴۳,۳	۸۰,۸
۳۶-۴۵	۱۵	۱۲,۵	۹۳,۳
۴۶ و بیشتر	۸	۶,۷	۱۰۰
	۱۲۰	۱۰۰	

بر اساس داده های

موجود تعداد ۵۲ نفر از پاسخگویان معادل ۴۳,۳ درصد در محدوده سنی ۲۶-۳۵ و تعداد ۸ نفر معادل ۶,۷ درصد در محدوده سنی ۴۶ و بیشتر قرار دارند بنابراین مشاهده می شود افزایش سن ورزشکاران معلول و جانباز با شرکت آنان در فعالیتهای ورزشی رابطه معکوس دارد.

جدول شماره ۴: توزیع فراوانی و درصد علت معلولیت

علت معلولیت	فراوانی	درصد	درصد تجمعی
جانباز	۳۴	۲۸,۳	۲۸,۳
مادرزادی	۵۳	۴۴,۲	۷۲,۵
سایر	۱۶	۱۳,۳	۸۵,۸
ناشی از تصادف	۱۷	۱۴,۲	۱۰۰
جمع	۱۲۰	۱۰۰	

براساس

س داده

های موجود ۵۳ نفر از پاسخگویان معادل ۴۴,۲ درصد دارای مشکلات مادرزادی، ۳۴ نفر معادل ۲۸,۳ جانباز، ۱۷ نفر معادل ۱۴,۲ از تصادف و ۱۶ نفر معادل ۱۳,۳ درصد به دلیل سایر موارد دچار معلولیت شده اند.

جدول شماره ۵: توزیع فراوانی و درصد تأثیر پخش برنامه های تلویزیون

میزان تأثیر پخش تلویزیونی	فراوانی	درصد	درصد تجمعی
خیلی کم	۴	۳,۳	۳,۳
کم	۶	۵	۸,۳
متوسط	۱۵	۱۲,۵	۲۰,۸
زیاد	۹۵	۷۹,۲	۱۰۰
جمع	۱۲۰	۱۰۰	

بر اساس داده های موجود تعداد ۹۵ نفر از پاسخگویان معادل ۷۹,۲ درصد به میزان زیاد و تعداد ۴ نفر معادل ۳,۳ درصد به میزان خیلی کم از پخش برنامه های تلویزیونی ورزش

میزان تأثیر تهیه و انتشار اخبار حرفه ای	فراوانی	درصد	درصد تجمعی
خیلی کم	۲	۱,۷	۱,۷
کم	۴	۳,۳	۵
متوسط	۱۸	۱۵	۲۰
زیاد	۹۶	۸۰	۱۰۰
جمع	۱۲۰	۱۰۰	

جانبازان و معلولین تأثیر می پذیرند. بنا براین مشاهده می شود که پخش اینگونه برنامه ها بسیار موثر است.

جدول شماره ۶: توزیع فراوانی و درصد تأثیر تهیه و انتشار اخبار حرفه ای

بر اساس داده های موجود تعداد ۹۶ نفر از پاسخگویان معادل ۸۰ درصد به میزان زیاد و تعداد ۲ نفر معادل ۱,۷ درصد به میزان خیلی کم تهیه و انتشار اخبار را به صورت حرفه ای در گرایش قشر مورد نظر به ورزش موثر دانسته اند. بنابراین می توان گفت بکارگیری کارکنان حرفه ای در نشریات در جذب مخاطب موثر است.

جدول شماره ۷: توزیع فراوانی و درصد تأثیر دریافت آگاهی ضرورت ورزش

میزان تأثیر دریافت آگاهی	فراوانی	درصد	درصد تجمعی
خیلی کم	۲	۱,۷	۱,۷
کم	۳	۲,۵	۴,۲
متوسط	۱۷	۱۴,۲	۱۸,۳
زیاد	۹۸	۸۱,۷	۱۰۰
جمع	۱۲۰	۱۰۰	

بر اساس داده های موجود تعداد ۹۸ نفر از پاسخگویان معادل ۸۱,۷ درصد به میزان زیاد و تعداد ۲ نفر معادل ۱,۷ درصد به میزان خیلی کم از دریافت آگاهی ضرورت پرداختن به ورزش جهت سلامتی از طریق رسانه ها تأثیر می پذیرند. بنابر این مشاهده می شود آگاهی رسانی از طریق رسانه های جمعی توسط افراد ذیصلاح بسیار موثر می باشد.

جدول شماره ۸: توزیع فراوانی و درصد حا کمیت روابط غیر اداری بر رسانه ها

وضعیت روابط غیراداری	حاکمیت	فراوانی	درصد	درصد تجمعی
خیلی کم		۶	۵	۵
کم		۱۸	۱۵	۲۰
متوسط		۵۵	۴۵٫۸	۶۵٫۸
زیاد		۴۱	۳۴٫۲	۱۰۰
جمع		۱۲۰	۱۰۰	

بر اساس داده های

موجود تعداد ۵۵ نفر از پاسخگویان معادل ۴۵٫۸ درصد به میزان متوسط و تعداد ۶ نفر معادل ۵ درصد به میزان خیلی کم معتقدند روابط غیر اداری بر رسانه ها حاکم است. بنابراین می توان نتیجه گیری کرد که در پوشش خبری وقایع ورزشی جانبازان و معلولین نیز عواملی چون پول ، سفارش ، اعمال نفوذ و غیره موثر هستند .

نتایج آمار استنباطی

نتایج آمار استنباطی در رد و تأیید فرضیه ها به شرح ذیل ارائه می شود.

فرضیه اول: به نظر می رسد بین عملکرد رسانه های ورزشی در خصوص فعالیت جانبازان

و معلولین و گرایش مخاطبان جانباز و معلول به ورزش رابطه وجود دارد.

برای بررسی این فرضیه ضمن رسم جدول دویعدی جهت بررسی رابطه بین متغیر ها از

آزمون غیرپارامتریک خی دو استفاده شده است. توزیع فراوانی دویعدی متغیرهای فرضیه فوق

و نتایج آزمون خی دو در جداول زیر آمده است.

تأثیر عملکرد رسانه های ورزشی در گرایش به ورزش		میزان و علاقتمندی گرایش ورزش		
		کم	متوسط	زیاد
جمع	۲	۱	۱	۰
	تعداد	۱	۱	۰
	در صد	%۵۰	%۵۰	%۰,۰
	تعداد	۴	۳	۲
	متوسط	۴	۳	۲
	در صد	%۴۴,۴	%۳۳,۳	%۲۲,۲
	تعداد	۹۶	۷	۶
	زیاد	۹۶	۷	۶
	در صد	%۸۸,۱	%۶,۴	%۰,۵
جمع	تعداد	۱۰۱	۱۱	۸
	در صد	%۸۴,۲	%۹,۲	%۶,۷

جدول فوق نشان می دهد که ۹۶ نفر معادل ۸۸/۱ درصد از پاسخگویان تأثیر عملکرد رسانه های ورزشی را در گرایش به ورزش زیاد دانسته اند.

ضریب همبستگی کندال	سطح معناداری	درجه آزادی	مقدار	
۰,۳۱۹	۰,۰۰۳	۴	۱۶,۰۵۱	خی دو

با توجه به جدول فوق میزان آماره خبی دو برابر ۱۶,۰۵۱ و درجه آزادی آن برابر ۴ با سطح معناداری ۰,۰۰۳ است. چون میزان سطح معناداری از ۰,۰۵ کمتر است لذا فرض وجود رابطه معنادار بین دو متغیر عملکرد رسانه های ورزشی در خصوص فعالیت جانبازان و معلولین و گرایش مخاطبان جانباز و معلول به ورزش با ۹۵٪ اطمینان و ۵٪ خطا مورد تأیید است. میزان ضریب همبستگی این دو متغیر نیز برابر ۰,۳۱۹ با سطح معناداری ۰,۰۱۲ است. این میزان ضریب همبستگی بیان کننده ارتباط ضعیف بین دو متغیر عملکرد رسانه های ورزشی در خصوص فعالیت جانبازان و معلولین و گرایش مخاطبان جانباز و معلول به ورزش می باشد. همچنین ضریب همبستگی دارای علامت مثبت است که بیان کننده این نکته می باشد که با افزایش عملکرد رسانه های ورزشی در خصوص فعالیت جانبازان و معلولین، علاقمندی و گرایش جانبازان و معلولین به ورزش بیشتر می شود.

فرضیه دوم: به نظر می رسد بین روابط حاکم بر رسانه های ورزشی کشور و اطلاع رسانی به موقع اخبار و گزارشات ورزشی جانبازان و معلولین رابطه وجود دارد.

اطلاع رسانی به موقع اخبار و گزارشات ورزشی معلولین جانبازان و معلولین						
جمع	زیاد	متوسط	کم			
۲۴	۱۶	۴	۴	تعداد	کم	تأثیر روابط حاکم بر انتشار اخبار ورزشی جانبازان و معلولین
٪۱۰۰	٪ ۶۶/۷	٪ ۱۶/۷	٪ ۱۶/۷	درصد		
۵۵	۳۹	۱۰	۶	تعداد	متوسط	
٪۱۰۰	٪ ۷۰/۹	٪ ۱۸/۲	٪ ۱۰/۹	درصد		

معلولین	زیاد	تعداد	۱	۶	۳۴	۴۱
		درصد	۲/۴٪	۱۴/۶٪	۸۲/۹٪	۱۰۰٪
جمع		تعداد	۱۱	۲۰	۸۹	۱۲۰
		درصد	۹/۲٪	۱۶/۷٪	۷۴/۲٪	۱۰۰٪

سطح معناداری	درجه آزادی	مقدار	
۰/۳۳۸	۴	۴/۵۴۲	خی دو

با توجه به جدول فوق میزان آماره خی دو برابر ۴,۵۴۲ و درجه آزادی آن برابر ۴ با سطح معناداری ۰,۳۳۸ است. چون میزان سطح معناداری از ۰,۰۵ بیشتر است لذا فرض وجود رابطه معنادار بین دو متغیر روابط حاکم بر رسانه های ورزشی کشور و اطلاع رسانی به موقع اخبار و گزارشات ورزشی جانبازان و معلولین مورد تأیید نیست. و بین این دو متغیر رابطه ای وجود ندارند.

فرضیه سوم: به نظر می رسد بین عملکرد حرفه ای رسانه ها و گرایش جانبازان و معلولین به ورزش رابطه وجود دارد.

جمع	تأثیر عملکرد حرفه ای رسانه ها در گرایش به ورزش			تعداد	میزان علاقمندی و کم
	زیاد	متوسط	کم		
۸	۲	۲	۴	اد	

گرایش و جانبازان معلولین به ورزش	متوسط	در صد	۵۰٪	۲۵٪	۲۵٪	۱۰۰٪
		تعداد	۱	۲	۶	۹
زیاد		در صد	۱۱,۱٪	۲۲,۲٪	۶۶,۷٪	۱۰۰٪
		تعداد	۲	۵	۹۶	۱۰۳
جمع		در صد	۱,۹٪	۴,۹٪	۹۳,۲٪	۱۰۰٪
		تعداد	۷	۹	۱۰۴	۱۲۰
		در صد	۵,۸٪	۷,۵٪	۸۶,۷٪	۱۰۰٪

ضریب همبستگی کندال	سطح معناداری	درجه آزادی	مقدار	
۰/۴۸۵	.۰۰۰	۴	۴۱/۱۱۹	خی دو

با توجه به جدول فوق میزان آماره خی دو برابر ۴۱,۱۱۹ و درجه آزادی آن برابر ۴ با سطح معناداری ۰,۰۰۰ است. چون میزان سطح معناداری از ۰,۰۵ کمتر است لذا فرض وجود رابطه معنادار بین دو متغیر عملکرد حرفه ای رسانه ها و گرایش جانبازان و معلولین به ورزش با

۹۹٪ اطمینان و ۱٪ خطا مورد تأیید است.

میزان ضریب همبستگی این دو متغیر نیز برابر ۰,۴۸۵ با سطح معناداری ۰,۰۰۰ است. این میزان ضریب همبستگی بیان کننده ارتباط متوسط بین دو متغیر عملکرد حرفه ای رسانه ها و گرایش جانبازان و معلولین به ورزش می باشد. همچنین ضریب همبستگی دارای علامت مثبت است. که نشان دهنده آن است که با افزایش عملکرد حرفه ای رسانه ها گرایش جانبازان و معلولین به ورزش نیز افزایش می یابد.

فرضیه چهارم: به نظر می رسد بین اطلاع رسانی در خصوص اهمیت ورزش برای قشر جانبازان و معلول از طریق رسانه ها و گرایش آنان به ورزش رابطه وجود دارد.

میزان علاقمندی و گرایش جانبازان و معلولین به ورزش		میزان علاقمندی و گرایش جانبازان و معلولین به ورزش					
		کم	متوسط	زیاد			
۱۴	۵	۷	۲	تعداد	کم	میزان تأثیر اطلاع رسانی رسانه ها در خصوص اهمیت ورزش برای جانبازان و معلولین	
		۷۰٪	۱۴,۳٪	درصد			
۱۷	۱۵	۲	۰	تعداد	متوسط		
		۱۱,۸٪	۰,۰٪	درصد			
۸۹	۸۶	۲	۱	تعداد	زیاد		
		۲,۲٪	۱,۱٪	درصد			
۱۲۰	۱۰۶	۱۱	۳	تعداد	جمع		
		۹,۲٪	۲,۵٪	درصد			

ضریب همبستگی کندال	سطح معناداری	درجه آزادی	مقدار	
۰/۴۷۴	۰۰۰	۴	۴۴/۱۹۹	خی دو

با توجه به جدول فوق میزان آماره خی دو برابر ۴۴،۱۹۹ و درجه آزادی آن برابر ۴ با سطح معناداری ۰،۰۰۰ است. چون میزان سطح معناداری از ۰،۰۵ کمتر است لذا فرض وجود رابطه معنادار بین دو متغیر اطلاع رسانی در خصوص اهمیت ورزش برای قشر جانبازان و معلول از طریق رسانه ها و گرایش آنان به ورزش با ۹۹٪ اطمینان و ۱٪ خطا مورد تأیید است. میزان ضریب همبستگی این دو متغیر نیز برابر ۰،۴۷۴ با سطح معناداری ۰،۰۰۰ است. این میزان ضریب همبستگی بیان کننده ارتباط متوسط بین دو متغیر اطلاع رسانی در خصوص اهمیت ورزش برای قشر جانبازان و معلول از طریق رسانه ها و گرایش آنان به ورزش می باشد. همچنین ضریب همبستگی دارای علامت مثبت است. که نشان دهنده آن است که با افزایش اطلاع رسانی در خصوص اهمیت ورزش برای قشر جانبازان و معلول از طریق رسانه ها گرایش آنها به ورزش نیز افزایش می یابد.

نتیجه گیری

بر اساس پژوهش بعمل آمده و نتایج استخراج شده از سئوالات می توان اینگونه تحلیل نمود که درصد بالایی از ورزشکاران جانباز و معلول را مردان مجرد تشکیل می دهند که بعلاوه عدم توفیق در کسب تحصیلات عالی به جذب بازار کار نشده اند لیکن به دلیل داشتن اوقات فراغت بسیار و انگیزه بالا جهت اثبات توانایی های خود به ورزش رو آورده و سالهای متمادی به ورزش مورد علاقه خود می پردازند.

در این فرایند حمایت خانواده و تشویق آنان بسیار سازنده و موثر است.

ورزش علاوه بر تقویت قوای روحانی و جسمانی، احساس مفید بودن را در اینگونه افراد زنده کرده و سبب حضور بیش از پیش آنان در عرصه های اجتماعی می شوند.

ضرورت ورزش برای این قشر امری انکار ناپذیر است. به همین علت انتشار اخبار و

گزارشات

ورزشی و همچنین تهیه برنامه های کارشناسی باید به یک نهضت مطبوعاتی تبدیل شود. پخش گزارشات و برنامه های کارشناسی در ساعات پر مخاطب و درج در نشریات پر تیراژ بصورت حرفه ای قطعاً تأثیرات مطلوبی در پی خواهد داشت .

تشویق و حمایت مسئولان امر و نقد و بررسی عملکرد نهادهای ورزشی در رسانه های جمعی این باور را که هنوز جامعه معلولین و جانبازان مورد اهمیت قرار دارند و فراموش نشده اند را در آنها زنده خواهد کرد و همچنین انتشار یک نشریه خاص برای انعکاس فعالیتهای ورزشی جانبازان و معلولین و توزیع آن در میان جامعه هدف و گیشه نشریات از جمله موارد حائز اهمیت می باشد.

رسانه های عمومی مانند رادیو و تلویزیون به دلیل پر مخاطب بودن ، فراگیر بودن و درصد نفوذ بالا می توانند بسیار تأثیر گذار باشند و نشریات نیز با تأسی گرفتن از دیگر رسانه ها قطعاً به این امر خواهند پرداخت لیکن در حال حاضر به دلایل مختلف از جمله عدم فرهنگ سازی مناسب ، حمایتهای مسئولان در حد شعار، عدم نظارت بر عملکرد ارگانهای ورزشی جامعه هدف و نقد و بررسی فعالیت آنها، نا کارآمدی بنگاههای دولتی به دلیل وابستگی آنها به بودجه دولتی ، عدم فعالیت NGO ها در این زمینه ، تعامل نامناسب روابط عمومی فدراسیون با رسانه ها ، مدیریت ضعیف و نا کارآمد فدراسیون ، ساختارهای غلط و ترجیح تبادلهای مالی به اصول کاری و اخلاقیات و..... هنوز اراده استواری مبنی بر پرداختن به موضوع ورزش جانبازان و معلولان در رسانه های جمعی وجود ندارد و تا زمانی که ارزشهای خبری صرفاً ژورنالیستی، مبنای پرداختن کمی و کیفی به موضوع های ورزشی است ، اخبار ورزش جانبازان و معلولان نمی تواند پا به پای رقیبان قدر خود در عرصه رسانه ها جمعی خود نمایی کند مگر آنکه سیاستگذاران رسانه ها بخواهند نگرشی دیگر داشته و توجه فزاینده به این حوزه را بر اساس معیارهای دیگری غیر از ارزش ها خبری رایج تعریف کنند.

پیشنهادهای تحقیق

- انتشار یک نشریه تخصصی و خاص در جهت انعکاس اخبار و رویدادهای ورزشی جانبازان و معلولان و توزیع آن در بین کلیه خانواده ها از طریق تمامی نهادهای مرتبط با جامعه مورد هدف.

- تقویت ستاد خبری و روابط عمومی فدراسیون با استفاده از نیروهای ماهر و ژورنالیست های حرفه ای.

- تعامل سازنده و بیشتر با رسانه های جمعی.

- اجازه تأسیس NGO ها و حمایت از آنها.

- اختصاص زمان بیشتر و تعدد برنامه های ورزشی جانبازان و معلولان در رسانه های فراگیر و پر مخاطب.

- نگاه یکسان مسئولان به قهرمانان ورزشی جانبازان و معلولان با دیگر ورزشکاران و حمایت های عملی از آنان.

- تبدیل موضوع ورزش جانبازان و معلولان به یک گفتمان و نهضت رسانه ای. تحلیل محقق

رویکرد رسانه ها به موضوع معلولیت باید هم از جنبه کمی مورد بررسی قرار گیرد و هم از نظر کیفی .

ورزش جانبازان و افراد دارای معلولیت از جمله زمینه هایی است که در طی سالهای اخیر بیشترین توجه رسانه ای را در میان مسائل و موضوعات مرتبط با معلولیت از جمله موضوعات فرهنگی، علمی و اجتماعی به خود جلب کرده است سهمی که البته در مقایسه با میزان بازنمایی بسیاری از رشته های ورزشی و ورزشکاران غیر معلول بسیار اندک و ناچیز است .

در حال حاضر ، رسانه مختص ورزش جانبازان و معلولان در ایران وجود ندارد تنها نشریه ویژه این افراد در طول تاریخ مطبوعات ایران ، ماهنامه «شکیب» بود که از تیر ماه ۸۲ از سوی فدراسیون جانبازان و معلولان منتشر شد و البته انتشار آن بیش از چند سال است که متوقف شده است . در میان برنامه های رادیویی و تلویزیونی نیز سهم ورزش جانبازان و معلولان بسیار ناچیز است . برنامه « شروعی دوباره » از شبکه ۳ تلویزیون روزهای شنبه ساعت ۳ بعدازظهر به مدت یک ساعت پخش می شود که غالباً اخبار و گزارشات به روز را ارائه نمی کند و برنامه رادیویی عصر چهارشنبه. این برنامه ها در مقایسه با جامعه ۱۰ درصدی جمعیت جانبازان و معلولین کشور بسیار اندک و ناچیز بشمار می رود .

انعکاس ورزش افراد جانباز و معلول در دیگر رسانه های عمومی نیز همواره به همین منوال بوده است . صفحات ورزشی بیشتر نشریات عمومی (و نیز همه صفحات نشریات

ورزشی (عمدتا" با خبرها، گزارشها و مصاحبه های مرتبط با فوتبال (بالاترین درصد) و چند رشته ورزشی دیگر انباشته شده و خبرهای مرتبط با ورزش جانبازان و معلولان، درصد کمی را به خود اختصاص داده است .

این رویه حتی در زمان پارالمپیک پکن که یکی از رویدادهای مهم ورزشی است، مشهود بود . در آن زمان تنها خبر قهرمانی تیم والیبال نشسته ایران بود که در صفحات ۱ یا ۲ روزنامه های ورزشی کار شد و به رغم مدال آوری ورزشکاران ایران در رشته های دیگر، خبری از آنان منعکس نشد بنابراین می توان اینگونه تحلیل نمود که ، تیترهای با ارزش خبری « شهرت - تازگی»، « شهرت - برخورد» و « شهرت» بیش از دیگر تیترهای با ارزش خبری دیگر به چاپ رسیده اند. استفاده از قهرمانان مشهور ورزشی ، ارئه اخبار تازه و جدید و انتقاد برخی از ورزشکاران و دست اندرکاران ورزشی از دلایل مهم توجه نشریات ورزشی ، و انتقال آنها به تیترهای اول روزنامه ها بوده است .

شهرت به عنوان ارزش خبری غالب ، ارزشی است که ورزش افراد جانباز و معلول عمدتا" فاقد آن است و البته این هم از نگاه دیگر حاصل بی توجهی رسانه های جمعی به چهرهای شاخص ورزش جانبازان و معلولان است .

به نظر می رسد در اینجا دور باطلی اتفاق افتاده است . رسانه ها به ورزش جانبازان و معلولان نمی پردازند ، زیرا ارزش خبری شهرت در این حوزه وجود ندارد (و یا کم وجود دارد) و چون رسانه های ورزشی، به ورزش جانبازان و معلولان نمی پردازند ، این حوزه ارزش خبری شهرت پیدا نمی کند.

مشکلات و محدودیتهای تحقیق

- ۱- عدم وجود حتی یک مورد تحقیق مشابه
- ۲- عدم همکاری مناسب پاسخگویان
- ۳- عدم همکاری مسئولان و سازمانهای مربوطه
- ۴- کمبود منابع مطالعاتی

منابع

- ۱- اشرفی، منصور . « ارزش طبی ورزش » انتشارات اداره کل تربیت بدنی وزارت آموزش و پرورش .
- ۲- « بررسی جایگاه تربیت بدنی و ورزش در گذر اوقات فراغت دانشجویان دانشگاه تهران » ، پایان نامه دوره کارشناسی ارشد ، کتابخانه دانشکده تربیت بدنی دانشگاه تهران ، ۱۳۷۷ .
- ۳- قراخانو ، رضا ، « بررسی چگونگی گذر اوقات فراغت جانبازان و معلولین (با تأکید بر نقش تربیت بدنی و ورزش) » ، مقاله حرکت ، شماره ۶ ، پائیز ۱۳۷۹ .

Archive of SID

The Analysis of the Sport Media Role in the Country to Propagate Sport in Devotees & Disabled Persons Society

Noushin Aghajani (PhD) *¹

Nassim Majidi (PhD) **

Jafar Askari (MA) ***

Abstract

Considering the importance and role of media in guiding public opinion and the effectiveness on them this research is the analysis of the sport media role in the country to propagate sport in devotees and Disabled persons society. This research is about media that frequency considering the devotee and disabled sport. The other dimension that considered is a sport and physical training that have excess power for filling devotee and disabled leisure time, creating motivation and strengthen morale. This research is a case and field study that for doing it the interview and questionnaire used.

120 of devotee and disabled of both sex in this research studied.

For interpreting and analyzing data respectively the interpretive and descriptive statistics used. The result interpreted that media have main role in attracting, directing and inclining devotee and disabled. And this important firstly should be done by popular media as a radio and specially TV. And serious effort should be done to find audience and writing media also simultaneously follow the subject. The finding result interpreted that for targeting society direction in sport, the following plans should be applied. In the relation of Publishing news and related programs for devotees and disabled sport in media and in a peak time. Continuing and showing the special program in a week and in a good time. Publishing special journal and disturbing them in

---

* Assistant Professor and Faculty Member- Islamic Azad University/ Tehran Central Branch /

n.aghajani@gmail.com

** Assistant Professor and Faculty Member-Islamic Azad University/ Tehran Central Branch /

nassim_ majidi2002@yahoo.com

***MA in Communication-Islamic Azad University /Tehran Central Branch/ jaskari_44@yahoo.com

all country, serious attempt from organization and related institute for developing disabled and devotees sport with conforming duties, allocating necessary budget from government board and parliament and supervising it. Allocating appropriate place for sport exercise with regarding the movement difficulties , exact execution of internal competition and participating in abroad tournaments from related federation for creating motivation, reviewing the devotes and disabled federation management because of weakness operation and finally encouraging and supporting disabled and devotees athletes families.

Key Words: Mass Media , Intended Society , Devotees & Disabled Society , Devotees & Disabled of Federation

Archive of SID